

ADVIES UITGEBRACHT
DOOR DE ECONOMISCHE EN SOCIALE RAAD
VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
TIJDENS ZIJN ZITTING VAN 24 JANUARI 2008

inzake

**het voorontwerp van ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems**

VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING BETREFFENDE HET BEHEER EN DE SANERING VAN VERONTREINIGDE BODEMS

Advies van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 24 januari 2008

Aanhangigmaking

Op 16 november 2007 heeft de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vanwege de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Leefmilieu en Energie een adviesaanvraag ontvangen inzake het voorontwerp van ordonnantie betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems.

Na onderzoek door zijn Commissie Leefmilieu tijdens de zittingen van 6, 13 en 19 december 2007 en van 7, 10 en 21 januari 2008, formuleert de Economische en Sociale Raad het volgend advies.

Algemene beschouwingen

De Raad noteert dat de ordonnantie van 13 mei 2004 betreffende het beheer van de verontreinigde bodems praktische en juridische toepassingsmoeilijkheden aan het licht heeft gebracht, waaraan het ontwerp wil verhelpen. De Raad sluit zich ten volle aan bij de wil om de rechts- en economische zekerheid te versterken bij de toepassing van de procedures en van de verspreiding van de informatie en om terzelfder tijd de bescherming van het leefmilieu en van de menselijke gezondheid te waarborgen.

De Raad meent dat dit ontwerp van ordonnantie de duidelijkheid en de coherentie van de beheersregels inzake verontreiniging verbetert en pleit er dus voor dat deze nieuwe tekst zo vlug mogelijk in werking zou treden.

De Raad sluit zich volledig aan bij de doelstelling van het ontwerp van ordonnantie om de regels inzake beheer en sanering van verontreinigde bodems op het beginsel vervuiler-betalen te baseren.

De Raad stelt vast dat het ontwerp van dit beginsel afwijkt, bijvoorbeeld wanneer het gaat om de definitie van de houder van de verplichting om te saneren ingeval van toename van de verontreiniging (artikel 22). In deze veronderstelling bekrachtigt het ontwerp een vloed van debiteurs, die leidt tot de aansprakelijkheid « bij verstek » van de houder van zakelijke rechten of van de onschuldige exploitant op het terrein, ook al hebben deze niets met de verontreiniging te maken. Wanneer de vervuiler in gebreke blijft, wordt de houder van een zakelijk recht of de exploitant aldus ertoe gebracht om het ontbreken van een financieel solidariteitsmechanisme (gewestelijk Saneringsfonds) te compenseren, terwijl hij niets met de vastgestelde verontreiniging te maken heeft.

De Raad wijst op het financieel risico dat dit stelsel inhoudt voor de houders van zakelijke rechten die het gebruik van hun terrein afstaan aan een derde exploitant, alsook op de waarschijnlijkheid dat deze houders van zakelijke rechten ervoor zullen kiezen dat de mogelijk verontreinigde terreinen niet worden geëxploiteerd. Deze situatie schaadt de economie en komt het leefmilieu niet ten goede.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties vinden het van fundamenteel belang dat bij het ontbreken van de vervuiler de verplichtingen niet berusten op een exploitant of op een houder van een zakelijk recht, terwijl deze helemaal niet verantwoordelijk is voor de verontreiniging van het genoemde terrein. Deze organisaties stellen voor dat de gemeenschap instaat voor de kosten van de verontreinigingen waarvan de overheid de dader niet kan vaststellen.

In diezelfde geest vestigen de representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties de aandacht van de Regering op het bijzondere geval van de vennootschappen, en meer in het bijzonder van de kleine familiebedrijven die over een eigen rechtspersoonlijkheid beschikken die hen in staat stelt om de continuïteit van de exploitatie te verzekeren zonder overdracht van zakelijk recht en los van de opvolging van de natuurlijke personen die de activiteiten uitoefenen. Krachtens het stelsel, dat het ontwerp heeft ingevoerd, is het mogelijk dat de natuurlijke personen die voor de activiteit instaan als enige verantwoordelijke voor de hele historische verontreiniging van het door de vennootschap juridisch geëxploiteerde terrein worden beschouwd. Deze ondernemingen zouden in dat geval, door de toepassing van deze ordonnantie en ondanks een jarenlang beheer als een goede huisvader, in grote financiële moeilijkheden kunnen terechtkomen wat hun activiteit ernstig zou kunnen belemmeren en zelfs definitief zou kunnen beëindigen. Deze organisaties dringen erop aan dat het beginsel vervuiler-betaler strikt moet worden nageleefd en dat er dringend een openbaar solidariteitsmechanisme moet worden ingesteld (gewestelijk Saneringsfonds), indien dit beginsel niet kan worden toegepast wanneer men geen solvabele daders van de verontreiniging kent.

De vakbondsorganisaties stemmen van hun kant in met het trapsgewijze beginsel voor de aanduiding van de debiteur van de verplichtingen die uit het ontwerp van ordonnantie voortvloeien. Ze onderlijnen dat de tekst bepaalde verbeteringen aan de definitie van de verplichtinghouder aanbrengt, gezien de invoering van de detailstudie het mogelijk maakt om zich tijdens de procedure tegen de echte vervuiler te keren. In tegenstelling tot de voorziening van de ordonnantie van 2004 zal de eigenaar van een door een exploitant verontreinigd terrein dus geen verplichtingen meer ten laste hebben : er zal een sanering aan de exploitant-vervuiler worden gevraagd. De ordonnantie « milieuvergunningen » voorziet bovendien de mogelijkheid om de exploitant bij het begin van diens exploitatie financiële waarborgen op te leggen.

De vakbondsorganisaties menen ook dat de verplichtingen ten laste van de eigenaar samengaan met de aansprakelijkheid van deze laatste voor de overlast die de verontreiniging van zijn terrein veroorzaakt.

Om de eventuele financiële moeilijkheden te verhelpen, die de verplichtinghouders zouden kunnen ondervinden, vragen ook de vakbondsorganisaties om snel het gewestelijk fonds op te richten, dat de ordonnantie heeft voorzien.

Anderzijds stelt de Raad met genoeg vast dat het ontwerp van ordonnantie het beginsel inzake het beheer van de in de ordonnantie van 13 mei 2004 vervatte risico's handhaaft.

Om ervoor te zorgen dat men de economische en sociale partners blijft raadplegen over alle bepalingen betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems, dringt de Raad erop aan om hen de talrijke uitvoeringsbesluiten van de ordonnantie, met inbegrip van dat betreffende de oprichting van het gewestelijk saneringsfonds, ter advies voor te leggen alvorens ze worden goedgekeurd.

De Raad verzoekt de Regering om de overdracht van nuttige inlichtingen en sensibiliseringscampagnes te organiseren, om een brochure op te maken en om duidelijke informatie via het Internet te verstrekken. Men moet de economische actoren van het Gewest deze informatiemogelijkheden bieden.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties dringen er meer in het bijzonder op aan dat het beginsel vervuiler-betaler gepaard zou gaan met de invoering van de twee uitzonderingen die de Richtlijn 2004/35/EC voorziet (*permit defence* en *state of the art defence*). Een exploitant zou deze uitzonderingen kunnen inroepen voor zover hij aantoonbaar dat hij zijn activiteiten conform de voorwaarden van zijn milieuvergunning heeft uitgeoefend (*permit defence*), en voor de beoordeling van de verontreinigingsrisico's rekening houdend met de staat van de wetenschappelijke en technische kennis op het ogenblik dat de activiteit werd uitgeoefend (*state of the art defence*). In elk geval zou hij ertoe gehouden worden om het risico te beheersen dat zijn goed of activiteit veroorzaakt. Bovendien zouden deze twee uitzonderingen de milieuvergunning een meerwaarde kunnen bieden en de exploitanten ertoe kunnen aanzetten om alles in het werk te stellen om de voorwaarden na te leven.

De vakbondsorganisaties steunen dit voorstel voor zover dit enkel van toepassing is op de verontreinigingstoenames en op de in toepassing van de ordonnantie 2004 uitgereikte vergunningen. Deze organisaties zijn immers van oordeel dat de in het verleden uitgereikte milieuvergunningen geen voldoende volledige bepaling betreffende de bodembescherming bevatten en dat het bijgevolg niet wenselijk is om een beroep te doen op de *permit defence* en op de *state of the art defence* voor de vergunningen die vóór januari 2005 werden afgeleverd.

De Raad merkt op dat deze ordonnantie bepaalde openbare werken, met name de wegenwerken of deze aan het riolenstelsel, maar gedeeltelijk beheert. De betrokken bodems zijn geen kadastrale percelen en zijn dus niet in de inventaris opgenomen, en de activiteiten staan niet op de lijst van risicoactiviteiten. De opdrachtgevers zullen dus in de meeste gevallen de verplichtingen van dit ontwerp van ordonnantie niet moeten naleven.

Daarom vraagt de Raad om in deze ordonnantie bijzondere maatregelen te nemen om de problematiek van de verontreinigde bodems in het kader van de wegenwerken optimaal te beheersen. De doelstelling bestaat erin om zich ten vroegste bij het onderzoek van het ontwerp om de toestand van de bodems te bekommeren, om de onderneming die de werken uitvoert in staat te stellen om met volledige kennis van zaken op te treden en om werfonderbrekingen te voorkomen.

Tot slot wijst de Raad de Regering op verschillen tussen de Nederlandse en Franse versies van de tekst. In artikel 69 § 2 is er bijvoorbeeld sprake van een « pollution orpheline », terwijl in de Nederlandse versie een « zeldzame verontreiniging » wordt vermeld. Hij verzoekt de Regering om zich van de coherentie tussen de beide versies van het voorontwerp van ordonnantie te vergewissen.

Bijzondere beschouwingen

Artikel 3, 4°

De Raad stelt vast dat de definitie van « exploitant » werd uitgebreid. Hij neemt er akte van dat deze uitbreiding zich rechtvaardigt door de wil dat de ordonnantie alle situaties in aanmerking neemt, die uit de uitoefening van een activiteit op een terrein voortvloeien.

Artikel 3, 8°

De Raad neemt er akte van dat de inventaris van de bodemtoestand moet verwijzen naar een gezamenlijk toegelaten eenheid in alle dossiers, om de goede werking ervan te verzekeren, en dat men voor het kadastraal perceel heeft gekozen.

De Raad onderlijnt dat deze verwijzing naar het kadastraal perceel enkel denkbaar is wanneer het beperkt aantal stalen, dat het verkennend bodemonderzoek krachtens artikel 14 impliceert, ondermeer in functie van de lokalisatie van de « eventuele verontreiniging » wordt genomen. Er wordt verwezen naar de bemerkingen betreffende artikel 14.

Artikel 3, 11°

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties onderlijnen dat het opleggen van saneringsmaatregelen aan kleine exploitanten dit soort ondernemingen tot het faillissement zou kunnen leiden. Ze vestigen de aandacht van de Regering op het feit dat deze toestand in tegenspraak is met het beginsel van de duurzame ontwikkeling, dat berust op het absolute evenwicht tussen haar economische, sociale en milieugerelateerde « pijlers ». Afgezien daarvan zullen de obstakels voor het overleven of ontwikkelen van de ondernemingen, naast hun gevolgen in termen van banenverlies, tot geen enkele verbetering van het leefmilieu leiden.

Bijgevolg vragen de representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties dat, net zoals voor de risicobeheersnormen, de saneringsnormen in functie van de gevoeligheidsklassen van de terreinen zouden variëren.

Van hun kant verlenen de representatieve werknemersorganisaties hun steun aan een unieke saneringsnorm ingeval van toename van verontreiniging en van eenmalige verontreiniging. Ze zijn immers van oordeel dat krachtens het beginsel vervuiler-betaler het normaal is dat de vervuiler ertoe wordt gehouden om de hele door zijn activiteit veroorzaakte verontreiniging uit de weg te ruimen. Tevens stellen ze vast dat enkel een unieke norm wijzigingen inzake de stedenbouwkundige bestemming van mogelijk verontreinigde terreinen in het Brussels Gewest mogelijk zal maken. Het beginsel van unieke saneringsnormen werd trouwens in de Waalse en Vlaamse wetgevingen tot regel verheven.

Bovendien onderlijnen ze dat de toepassing van het BATNEEC-beginsel het zal toelaten om onredelijke financiële meerkosten te voorkomen en om terzelfder tijd een juist evenwicht tussen milieuwinst en economische efficiëntie te vrijwaren.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties wensen bovendien dat de Regering bepalingen zou voorzien om te vermijden dat een exploitant zich een saneringsproject ziet opgelegd hetzij voor een historische verontreiniging, d.w.z. een vroegere eenmalige verontreiniging, hetzij voor een deel van de verontreiniging waarvoor hij niet verantwoordelijk is.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties stellen de Regering voor om een overgangperiode van één jaar vast te stellen vanaf de datum van inwerkingtreding van de ordonnantie en tijdens dewelke de exploitanten van risicobedrijven zouden worden verzocht om een verkennend bodemonderzoek te verrichten. Dit verkennend bodemonderzoek zou de referentie vormen aan de hand waarvan de omvang van de aansprakelijkheid van de exploitant kan worden vastgesteld.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties onderlijnen dat deze oplossing het voordeel zou hebben om de ondernemers ertoe aan te zetten om verkennende bodemonderzoeken te verrichten en het dus mogelijk zou maken om de inventaris aan te vullen, wat een belangrijke doelstelling van de overheid is.

De representatieve werknemersorganisaties steunen van hun kant het retroactiviteitsbeginsel van de tekst van de ordonnantie van 20 januari 2005. Ze herhalen dat de algemene beginselen, die in deze ordonnantie zijn vervat, al sinds die datum van toepassing zijn krachtens de ordonnantie van 13 mei 2004. Het bovenstaande voorstel zet dus de voorziening, die sinds januari 2005 van kracht was, op losse schroeven.

Artikel 3, 14°

De Raad wenst dat een exploitant en een houder van een zakelijk recht hun dossiers onbeperkt kunnen inkijken.

De Raad meent dat de gevraagde bedragen voor de toegang tot de informatie de gewone administratieve kosten als gevolg van de bekendmaking van deze informatie niet mogen overschrijden en dat men geen enkele winstmarge mag nastreven.

Artikel 3, 15°

De Raad vraagt dat het besluit met de lijst van de « risicoactiviteiten » voor elke activiteit of elke soort activiteit de preventieve maatregelen zou voorzien zodat ze uit deze lijst zouden kunnen worden weggelaten.

Artikel 3, 16°

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties wijzen erop dat het woord « voornamelijk », dat in de definitie van « eenmalige verontreiniging » werd opgenomen, neerkomt op een fundamentele wijziging van de draagwijdte van deze definitie en op een vermenging met deze van de « gemengde verontreiniging ». Ze vragen om het woord « voornamelijk » uit deze definitie van eenmalige verontreiniging te schrappen.

De representatieve werknemersorganisaties onderlijnen dat deze wijziging zou impliceren dat een bijkomstige verontreiniging het zou toelaten om deze verontreiniging als gemengd te kwalificeren en dus om de saneringsprocedure ingewikkelder te maken, en zelfs om aan de saneringsverplichtingen te ontsnappen.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties vragen om de woorden « door een houder van zakelijke rechten op het betrokken terrein » te vervangen door « door elke duidelijk geïdentificeerde persoon ». Deze vraag is gegrond gezien de definitie in haar huidige staat een duidelijk geïdentificeerde vervuiler, die noch de huidige exploitant, noch de houder van zakelijke rechten op het betrokken terrein zou zijn, in staat stelt om zich aan zijn verplichtingen te onttrekken. De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties vinden dit een kwestie van billijkheid, die trouwens ernaar streeft om het beginsel vervuiler-betaler na te leven.

Ter wille van de coherentie met de rest van ordonnantie vragen de vakbondsorganisaties om de verwijzing naar de houder van een zakelijk recht niet te schrappen. Bijgevolg vragen ze enkel om de woorden « of een derde persoon » na de woorden « op het betrokken terrein » toe te voegen.

Artikel 3, 17° en 18°

De Raad wijst erop dat alle wijzigingen, die in artikel 3, 16° werden aangebracht, ook in artikel 3, 17° en 18° moeten worden doorgevoerd.

Artikel 3, 18°

De Raad wijst erop dat deze definitie elke geïdentificeerde verontreiniger, die geen huidige exploitant of houder van een zakelijk recht is, toelaat om de bepalingen betreffende de weesverontreinigingen in te roepen om zijn verplichtingen minder zwaar te maken, wat natuurlijk niet conform de wil van de Regering is.

Artikel 3, 25°

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties betreuren het dat de definitie van een verontreinigingstoename verder gaat dan de tekst van de ordonnantie van 2004, die momenteel van kracht is. In deze tekst was een vroegere bodemverkenning noodzakelijk om een nieuwe verontreiniging vast te stellen, terwijl in het tekstontwerp zonder enige vroegere bodemverkenning een oorzakelijkheidsverband kan worden gelegd.

De representatieve werknemersorganisaties herhalen hun steun aan het onder artikel 3, 11° aangehaalde retroactiviteitsbeginsel van de tekst van de ordonnantie van 20 januari 2005.

Artikel 3, 27°

In navolging van wat in de IPPC-richtlijn is voorzien, stelt de Raad de Regering voor om bij de definitie van de beste beschikbare technieken met de bijzonderheden van de onderneming rekening te houden.

Artikel 3, 28°

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties vragen om de woorden « of kosteloos » te schrappen, omdat ze van oordeel zijn dat men door deze kosteloze verrichtingen uit de definitie van vervreemding van een zakelijk recht te halen de financiering van saneringsverrichtingen zou kunnen bevorderen.

De representatieve werknemersorganisaties wensen deze schrapping niet. Schenkingen worden immers vandaag als vervreemdingen beschouwd. Deze niet als ontstaansfeiten in aanmerking nemen zou mogelijk een uitstel van de noodzakelijke sanering van de verontreinigde terreinen, en zelfs fraude in de hand kunnen werken. Het is trouwens raadzaam om de begiftigde over de bodemtoestand te informeren alvorens hij de schenking aanvaardt.

Artikel 3, 29°

De Raad stelt vast dat bepaalde in deze definitie vermelde rechten geen zakelijke rechten zijn.

Artikel 3, 30°

De Raad dringt erop aan dat de ordonnantie het verplicht karakter van het besluit houdende organisatie van de deskundigen uitdrukkelijk zou voorzien.

De Raad dringt er ook op aan dat er overleg tussen de Gewesten noodzakelijk is om de voorwaarden voor de erkenning van de bodemverontreinigingsdeskundigen te harmoniseren.

Artikel 4

De Raad vraagt om de modaliteiten van een aangifteplicht tussen de onderaannemer-ontdekker van een gebeurtenis of van een eventuele verontreiniging en zijn opdrachtgever enerzijds en tussen de opdrachtgever en het Instituut anderzijds te definiëren. Het doel is om een stelselmatige directe aangifteplicht ten laste van de onderaannemers naar het Instituut toe te vermijden, wat als een aanklacht wordt beschouwd en het tegengesteld effect zou hebben van wat de Regering nastreeft.

De Raad stelt de invoering van een trapsgewijze aangifteplicht voor zodat iedereen verantwoordelijk zou zijn voor de informatieoverdracht. De ontdekker moet immers de opdrachtgever informeren, gezien deze laatste als enige aan de aangifteplicht bij het Instituut is onderworpen.

Bovendien vestigt de Raad de aandacht van de Regering op het feit dat bouwvakkers, bijvoorbeeld bij een uitgraving, niet over de nodige bekwaamheden beschikken om de aanwezigheid of de dreiging van een bodemverontreiniging te kunnen vaststellen.

Artikel 7

Het BIM is in de huidige staat van het ontwerp van ordonnantie het enige orgaan dat gemachtigd is om over de opneming van de percelen in de inventaris van de bodemtoestand te beslissen. De Raad meent dat omwille van de economische weerslag van deze opneming op de waarde van de betrokken terreinen deze discretionaire bevoegdheid moet worden gecompenseerd door de inleiding van een beroep bij de Regering tegen de beslissing van het BIM (artikel 60).

Artikel 9

De Raad vraagt om een overgangperiode van 2 tot 3 jaar te voorzien alvorens de inventaris van de bodemtoestand op het Internet te publiceren. Dit verzoek wordt door de volgende drie bekommernissen gerechtvaardigd :

- voorkomen dat de waarde wordt gehypothekeerd van de terreinen waarop enkel vermoedens van verontreinigingen berusten die niet zouden kunnen worden bevestigd ;
- toelaten om de gegevens van de inventaris te controleren alvorens deze worden gepubliceerd ;
- waarborgen dat het gelijkheidsbeginsel wordt nageleefd door de gegevens van een meerderheid van de terreinen gelijktijdig te publiceren.

Artikel 13 § 2, 3°

De Raad meent dat de « verlenging » van een vergunning niet in de ontstaansfeiten moet worden opgenomen. De bepalingen van punt 4 van § 2 volstaan ruimschoots om de uitvoering van periodieke controles toe te staan wanneer de aard van de activiteiten dit rechtvaardigt.

De representatieve werknemersorganisaties zijn echter van oordeel dat de termijn van 15 jaar van de milieuvergunningen een maximumtermijn is, na afloop waarvan het raadzaam is om na te gaan of de exploitatie geen bodemverontreiniging veroorzaakt. Bij de vernieuwing van de vergunning zou men aldus eventueel de exploitatievoorwaarden kunnen aanpassen.

Artikel 13 § 2, 4°

De Raad heeft vragen bij de periodiciteit, waarmee de verkennende bodemonderzoeken moeten worden verricht, en dringt in het bijzonder erop aan om aangaande dit toekomstig besluit te worden geraadpleegd.

Artikel 13 § 4 en 5

De Raad vraagt om de woorden « vóór de aflevering van de vergunning » door « vóór de tenuitvoerlegging van de vergunning » te vervangen. Deze wijziging beoogt het gelijktijdig verloop van de procedures betreffende het beheer van de bodems en het verkrijgen van de vergunningen, terwijl in de huidige staat van het ontwerp deze procedures elkaar opvolgen en bijgevolg de duur van de belangrijkste procedure om de milieu- of stedenbouwkundige vergunning te verkrijgen verlengen. De Raad wijst erop dat dit verzoek een aanpassing van het BWRO vereist, waarbij de gelijktijdigheid met de huidige ordonnantie onontbeerlijk is.

Artikel 13 § 6

De Raad wijst de Regering op het feit dat dit artikel in zijn huidige opmaak kan inhouden dat de verplichting om een verkennend bodemonderzoek uit te voeren wordt opgelegd aan de onderneming die de uitgravingswerken verricht, voor zover deze de houder van een milieuvergunning is.

Bijgevolg vraagt de Raad om de zin « behalve de houder van een milieuvergunning verantwoordelijk voor de uitgravingswerken » na de woorden « de houder van een milieuvergunning » toe te voegen.

Voor artikel 13 § 6 en 7 herneemt de Raad zijn opmerking betreffende de trapsgewijze gevolgen (zie algemene beschouwingen).

Artikel 14

De Raad stelt voor om onder § 2 een nieuwe § 3 in te voegen die voorziet dat « Het verkennend bodemonderzoek een beperkt aantal monsternemingen inhoudt, verricht in functie van ondermeer de lokalisatie van een eventuele verontreiniging ». De huidige § 3 van het ontwerp wordt § 4, terwijl § 1 zich beperkt tot de zin die eindigt met de woorden « aan het licht te brengen ».

De Raad noteert dat de Regering de uitvoeringsmodaliteiten van de bodemverkenningen nauwkeurig zal vaststellen. Hij dringt erop aan dat deze modaliteiten ernaar zouden streven om het aantal monsternemingen tot het strikt noodzakelijke te beperken, hoofdzakelijk in functie van hun nabijheid tot de vermoedelijke bronnen van verontreiniging.

Artikel 17 § 1, 3°

De Raad vestigt de aandacht van de Regering op het bijzondere geval van de stedenbouwkundige vergunningen die uitgravingswerken omvatten. De Raad dringt erop aan om de mogelijkheid te organiseren om de uitgraving, die de vergunning voorziet en deze die uit de toepassing van de ordonnantie voortvloeit, gelijktijd te verrichten.

Artikel 17 § 1, 3° et 4°

Ter wille van een coherentie herhaalt de Raad het verzoek dat onder artikel 13 § 4 en 5 werd geformuleerd.

Artikel 18 § 2

De Raad vraagt om de zin « die door de uitvoering van de saneringswerken moeten worden bereikt » te schrappen.

Artikel 21 § 2

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties menen dat ingeval van een eenmalige verontreiniging de daders van een verontreiniging, die aantonen dat ze zich naar de voorschriften van hun milieuvergunning hebben gericht (*permit defence*) niet kunnen worden verplicht om een saneringsproject uit te voeren, maar de ernstige risico's voor de gezondheid en het leefmilieu uit de weg moeten ruimen.

Diezelfde bepaling moet van toepassing zijn in de hypothese van de volgende § (gemengde verontreiniging waarvan de daders gekend zijn) voor zover ze aantonen dat ze hun milieuvergunning hebben nageleefd.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties onderlijnen dat de toepassing van deze bepalingen zich in de praktijk zal beperken tot de ondernemingen die over een vergunning van vóór 2005 beschikken. Er wordt gevraagd dat deze toepassing met de tijd zeldzamer zou worden, ten gunste van de toepassing van het door artikel 22 georganiseerde stelsel van « de toename van de verontreiniging » en door artikel 3, 25° bepaald als « toename van verontreiniging veroorzaakt na 20 januari 2005 », datum van inwerkingtreding van de ordonnantie van 2004.

De representatieve vakbondsorganisaties steunen dit voorstel enkel voor de toenames van de verontreiniging en voor de milieuvergunningen die vanaf 2004 werden afgeleverd. Deze organisaties zijn immers van oordeel dat gezien de in het verleden uitgereikte milieuvergunningen geen voldoende volledige bepaling betreffende de bodembescherming bevatten, dit beginsel niet voor het verleden kan worden toegepast. Bovendien voorziet de bodemordonnantie van 2004 deze uitzondering niet.

Rekening houdend met het stand still-beginsel moet dit beginsel dus niet in dit ontwerp van ordonnantie worden opgenomen.

De Raad meent anderzijds dat de algemene regel inzake aansprakelijkheid de evenredigheid is, wanneer eenieder deel van de aansprakelijkheid kan worden vastgesteld. Het solidariteitsbeginsel mag pas worden toegepast wanneer men het evenredigheidsbeginsel niet kan toepassen.

Artikel 24 § 2

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties menen dat het bezit van een milieuvergunning geen oorzaak van kosten mag zijn, maar eerder een bron van rechtszekerheid. In die zin pleit hij ervoor om de *permit defence* en de clause van de *state of the art defence* goed te keuren.

Bovendien vinden de representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties deze paragraaf inopportuun omdat hij de houder van de milieuvergunning oplegt om de fout aan te tonen, d.w.z. om aan te tonen of de bepalingen van zijn eigen milieuvergunning al dan niet werden nageleefd.

Artikel 24 § 3

De Raad herhaalt zijn opmerking betreffende het solidariteitsbeginsel, die hij onder artikel 21 § 2 heeft geformuleerd.

Artikel 36

De Raad vraagt dat de equivalentie ook van toepassing zou zijn op de stedenbouwkundige vergunning, die nodig is om aan de verplichtingen te voldoen die uit de ordonnantie voortvloeien.

Artikel 37 § 1

De Raad wenst dat men de woorden « bij de uitvoering van werken van enige omvang » na de woorden « door een onderneming in bodemsanering » zou toevoegen, zodat niet als onderneming in bodemsanering geregistreerde ondernemers de mogelijkheid behouden om kleine uitgravingen en/of lichte werken van risicobeheer aan te pakken.

Artikel 44

De Raad herhaalt zijn opmerking, die hij onder artikel 36 heeft geformuleerd.

Artikel 45 § 1

De Raad herhaalt zijn opmerking, die hij onder artikel 37 § 1 heeft geformuleerd.

Artikel 49 § 1

De Raad herhaalt zijn opmerking, die hij onder artikel 36 heeft geformuleerd.

Artikel 49 § 2

De Raad drukt zijn gevoel van onbehagen uit bij de aanmoediging van de aanklacht in een wettekst.

Bovendien wijst de Raad de Regering op de mogelijke belangenvermengingen in hoofde van de deskundigen, die als opdracht hebben om de vermoedelijke verontreinigingen vast te stellen, maar ook om de behandeling van de aangetoonde verontreinigingen te verzekeren.

Artikel 51

De Raad stelt voor om het openbaar onderzoek te vervangen door een verplichte openbare informatie, gekoppeld aan de mogelijkheid tot schriftelijke kennisgevingen van alle reacties of suggesties vanwege de buurtbewoners bij het aanplakken van de in artikel 52 beoogde bekendmaking.

Artikel 54

De Raad verheugt zich over dit initiatief van de Regering.

Artikel 55 § 1

De Raad meent dat de reglementaire omkadering van de verschillende procedures voor een bodemonderzoek of -behandeling nauwkeurig moet worden vastgesteld, om zo de subjectieve beoordeling van de administratie te beperken.

Zonder terug te komen op de wil om het beroep te beperken, om zo procedurevertragingen te voorkomen, vindt de Raad het echter ook noodzakelijk om een mogelijkheid tot beroep te organiseren tegen de beslissing om een perceel in de inventaris van de bodemtoestand op te nemen, alsook tegen de besluiten van een risicostudie gelet op de belangrijke economische gevolgen van dergelijke beslissingen.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties vragen om de zin « d.w.z. elke natuurlijke of rechtspersoon die getroffen is of riskeert getroffen te worden » toe te voegen na de woorden « elke natuurlijke persoon en elke rechtspersoon die een belang kan instellen » en om het deel dat begint met « Elke vereniging die ijvert in het voordeel van de bescherming van het leefmilieu... » te schrappen.

Om het lezen en het begrijpen van de tekst te vereenvoudigen, verzoeken de representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties de Regering om dit artikel op basis van artikel 56 § 1 over te nemen.

Artikel 60 § 3

De Raad vraagt om het cijfer « 4° » toe te voegen na de zin « De persoon die het verkennend bodemonderzoek moet uitvoeren zoals voorzien in artikel 13 § 2, 3° ». De verkennende bodemonderzoeken, die krachtens een door de Regering vastgestelde periodiciteit worden uitgevoerd, moeten ook van het stelsel van de uitzonderingen kunnen genieten.

Artikel 60 §4

De Raad verzoekt de Regering om een stelsel te organiseren, dat het Instituut zou machtigen om vrijstellingen voor de uitvoering van een verkennend bodemonderzoek toe te kennen in de gevallen waarin de materiële uitvoering van dit onderzoek niet of niet meer mogelijk is, alsook wanneer er een vermoeden van niet-verontreiniging van het terrein bestaat.

Artikels 62 en 63

De Raad verheugt zich erover dat er een snelle saneringsprocedure werd ingesteld. Hij vreest echter dat de termijnen nog steeds te lang zijn ten overstaan van de doelstelling inzake de snelheid van deze procedure.

Krachtens artikel 63 § 3 kan deze procedure immers nog tot 90 dagen duren. Men zou deze termijn nog minsten moeten halveren om het nut van deze procedure te versterken.

De Raad heeft met name vragen bij de mogelijkheid van de laatste « aanmaningstermijn », waarvan de administratie stelselmatig gebruik zou kunnen maken.

Artikel 69 §2

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties zijn tegen de vermelding dat ingeval van verspreiding van de weesverontreiniging de behandelingsverplichtingen uiteindelijk op de houder van zakelijke rechten berusten. Dit druist in tegen het beginsel vervuiler-betaler.

De vakbondsorganisaties herhalen dat ze van oordeel zijn dat de tekst bepaalde verbeteringen aan de definitie van de verplichtinghouder aanbrengt, gezien de invoering van de detailstudie het mogelijk maakt om zich tijdens de procedure tegen de echte vervuiler te keren. In tegenstelling tot de voorziening van de ordonnantie van 2004 zal de eigenaar van een door een exploitant verontreinigd terrein dus geen verplichtingen meer ten laste hebben : er zal een sanering aan de exploitant-vervuiler worden gevraagd. De ordonnantie « milieuvergunningen » voorziet bovendien de mogelijkheid om de exploitant bij het begin van diens exploitatie financiële waarborgen op te leggen.

De vakbondsorganisaties menen ook dat de verplichtingen ten laste van de eigenaar samengaan met de aansprakelijkheid van deze laatste voor de overlast die de verontreiniging van zijn terrein veroorzaakt.

Artikel 70 §2

In navolging van het Vlaams Gewest (cfr. artikel 160 van het decreet van 27 oktober 2006) meent de Raad dat de bepaling, die het Instituut een algemeen privilege op alle roerende goederen van de personen toekent en die hem in staat stelt om een legale hypotheek op al deze goederen te leggen, te ver gaat. De Raad meent dat ten opzichte van andere schuldeisers niets rechtvaardigt dat dit privilege aan het Instituut wordt toegekend.

Artikels 74 en 75

De Raad dringt erop aan dat indien er op vrijwillige basis sectorale fondsen worden opgericht, deze de oprichting van een gewestelijk fonds niet vertragen, wat voor de Raad een prioriteit moet blijven en met name door de overheid moet worden gevoed. De Raad onderlijnt dat in geen enkel geval een onderneming aan een dubbele bijdrage moet worden onderworpen.

De Raad dringt erop aan dat de ordonnantie het verplicht karakter van het besluit houdende organisatie van het gewestelijk financieringsfonds en het beheer en de sanering van de verontreinigde bodems in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitdrukkelijk zou vermelden.

De Raad staat positief tegenover de oprichting van een gewestelijk fonds door de Regering, wat hij als prioritair acht. Dit fonds zal met name dienen om de kosten ten laste van de onschuldige verplichtinghouders te dragen.

Artikel 76

De Raad stelt vast dat de strafrechtelijke sancties ten opzichte van de ordonnantie van 2004 aanzienlijk werden verhoogd. De financiële sancties die voordien immers op 25.000 € werden begrensd, worden nu op 10.000.000 € begrensd. Bovendien wordt nu in het ontwerp van ordonnantie een gevangenisstraf van 5 jaar beoogd.

Het toepassingsveld van deze sancties werd eveneens sterk uitgebreid.

De Raad vindt deze verhoging echter overdreven ten opzichte van de te behalen doelstellingen. In alle gevallen zouden de gevangenisstraffen moeten worden beperkt tot de vrijwillige verontreinigingen die een ernstig risico voor het leefmilieu of voor de menselijke gezondheid veroorzaken. Bovendien onderlijnt hij dat de financiële sancties grote economische gevolgen voor de economische actoren van het Gewest en in het bijzonder voor de kleine en middelgrote ondernemingen zullen hebben.

*
* *